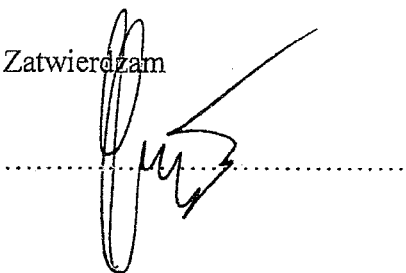

Zatwierdzam

Warszawa, 13 kwietnia 2018 r.

Protokół nr 8/2018

z ósmego posiedzenia Grupy Tematycznej ds. podejścia LEADER

W dniu 6 marca 2018 r. w siedzibie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Warszawie odbyło się VIII posiedzenie Grupy Tematycznej ds. podejścia LEADER. Zgodnie z uchwałą nr 4 Grupy Roboczej ds. KSOW z dnia 12 października 2015 r. w sprawie powołania Grupy Tematycznej do spraw podejścia LEADER (GTL) oraz z uchwałą nr 17 Grupy Roboczej ds. KSOW z dnia grudnia 2016 r. w sprawie poszerzenia składu członkowskiego grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER, w posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele: Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jednostki centralnej KSOW, regionalnych sieci LGD, samorządów województw, lokalnych grup rybackich, organizacji pozarządowych działających na obszarach wiejskich, sieci FARNET oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Warszawie, pełniącego obowiązki sekretarza Grupy. Lista obecności uczestników posiedzenia stanowi załącznik nr 1 do protokołu.

Ad.1 Posiedzeniu, odbywającym się w gmachu MRiRW, przewodniczył Pan Witold Magryś - przedstawiciel Polskiej Sieci LGD, który na początku przedstawił zaistniałe zmiany – funkcję jednostki centralnej od początku stycznia 2018 r. pełni Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Warszawie, po czym przywitał nowych członków GTL oraz pracowników CDR w Brwinowie Oddział w Warszawie.

Podkreślił, że program posiedzenia jest swego rodzaju kompromisem pomiędzy tematami natury strategicznej a tematami bieżącymi. Nawiązał do ożywionej dyskusji z poprzedniego posiedzenia, dotyczącej kształtu i przyszłości podejścia LEADER w Europie po 2020 roku, której owocem było stanowisko w tej kwestii Polskiej Sieci LGD – Federacji Regionalnych Sieci LGD. Dokument korzystnie wpisnął się w trwającą dyskusję w UE. Stanowisko to zaistniało m.in. na forum międzynarodowym w trakcie obrad Europejskiego Parlamentu Wiejskiego w Holandii w październiku 2017 r. Przewodniczący zaznaczył, że przyszłość LEADER-a nie jest jeszcze określona, nie ma konkretnych decyzji, nadal trwa dialog, odbywają się negocjacje konsultacje, powstają istotne dokumenty, które w punkcie drugim posiedzenia omówi w zastępstwie Podsekretarza Stanu Ryszarda Zarudzkiego Pani Joanna Gierulka Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich, aktywnie uczestnicząca w trwających pracach dotyczących podejścia LEADER-a po 2020 r.

Po przedstawieniu agendy spotkania Przewodniczący poddał pod głosowanie porządek obrad. Porządek obrad został przyjęty jednogłośnie i przedstawiał się następująco:

1. Otwarcie spotkania, wprowadzenie. Przedstawienie i przyjęcie porządku obrad – p. Witold Magryś, Polska Sieć LGD, Przewodniczący GTL
2. Aktualne priorytety MRiRW dot. wdrażania podejścia LEADER/RLKS oraz stan negocjacji dot. kształtu Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 r. – p. Ryszard Zarudzki, Podsekretarz Stanu, MRiRW

3. Informacja na temat aktualnego stanu wdrażania podejścia LEADER/RLKS w Polsce, w tym omówienie projektowanych zmian legislacyjnych wynikających m.in. z konieczności dostosowania do zmian innych przepisów krajowych oraz przewidywanych zmian w przepisach europejskich – p. Joanna Gierulska, Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz p. Łukasz Tomczak, Naczelnik Wydziału Rozwoju Terytorialnego, MRiRW
4. Konsekwencje zmian w przepisach dot. konkurencyjnego trybu wyboru wykonawców w ramach realizacji operacji w PROW 2014-2020 – p. Renata Flis, Naczelnik Wydziału Procedur i Koordynacji Kontroli, MRiRW
5. Pierwsze doświadczenia z wdrażania projektów grantowych z perspektywy LGD oraz Samorządów Województw – studia przypadków:
 - a. p. Edyta Bauć, LGD „Razem na wyżyny” (woj. śląskie)
 - b. p. Bartosz Góra, przedstawiciel Samorządu Województwa ŚląskiegoDyskusja
6. Informacja o ogólnopolskim Forum LGD w Supraślu (22-23.03.2018)
– p. Joanna Sokólska, Polska Sieć LGD oraz przedstawiciel Samorządu Województwa Podlaskiego
7. Propozycja uzupełnienia składu Zespołu ds. proceduralnych przy GTL oraz ustalenie planu pracy GTL w roku 2018 – p. Witold Magryś
8. Wolne głosy i wnioski
9. Podsumowanie i zakończenie posiedzenia

Pan Witold Magryś podzielił się refleksją po spotkaniu z jednym z posłów do Parlamentu Europejskiego na którym rozmawiano o „kuchni” negocjacji ws. kolejnego budżetu UE. Wiemy na pewno, że po wyjściu z UE Wielkiej Brytanii pozostanie „dziura” w budżecie Unii Europejskiej oraz że pojawiły się nowe zadania związane z kwestią obronności i polityką azylowo-migracyjną czy ochroną granic. Mówi się powszechnie, że środków finansowych będzie mniej, nawet o 10-15% jeśli chodzi o Politykę Spójności i Wspólną Politykę Rolną. Wstępne przymiarki budżetowe dot. kolejnego okresu programowania mają zostać opublikowane w maju br.

Ad.2 Głos zabrała pani Joanna Gierulska Zastępca Dyrektora Departamentu Obszarów Wiejskich, która omówiła aktualne priorytety MRiRW dot. wdrażania podejścia LEADER/RLKS oraz stan negocjacji dot. kształtu Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 r.

Pani Dyrektor przyznała, że jeszcze przed ukazaniem się komunikatu Komisji Europejskiej nt. WPR po 2020 r. „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności” Rząd Polski przygotował stanowisko odnośnie Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 roku. Obecnie przedstawiciele ministerstwa biorą udział w eksperckich spotkaniach, radach, rozmowach, ponieważ teraz jest ten moment, by prezentować pomysły, a nie gdy będą przygotowane już projekty rozporządzeń. Komisja natomiast oczekuje od państw członkowskich, aby aktywnie włączyły się do rozmów na tym etapie projektowania dokumentów. Wspomniała również, że efektem tych prac jest planowany na 14 marca br. wyjazd Pana Ministra Ryszarda Zarudskiego wraz z dyrektorami departamentów z MRiRW do Brukseli, w celu rozmów na temat polskich pomysłów odnośnie WPR. Pani Dyrektor zaznaczyła, że obecnie toczą się dyskusje na temat komunikatu KE, który pojawił się pod koniec listopada zeszłego roku. Jego publikacja poprzedzona była obszernymi konsultacjami publicznymi w państwach członkowskich UE. Komunikat był również prezentowany pod koniec zeszłego roku w przedstawicielstwie Komisji Europejskiej w Warszawie. Obecnie dokument jest szczegółowo omawiany na komisjach w Parlamencie Europejskim.

Następnie Pani Dyrektor przedstawiła harmonogram wydarzeń powiązanych z kwestią przyszłości WPR. W pierwszej połowie 2018 r. planowane jest przygotowanie projektów rozporządzeń, w tym wewnętrznych dokumentów do konsultacji w tak zwanym interserwisie. W maju br. planuje się przedstawienie rozporządzeń do konsultacji. Dla Polski okres między marcem a majem jest bardzo istotny, ponieważ wtedy to należy przekazać najwięcej informacji, tak aby zgłoszone postulaty były uwzględnione w dokumentach zanim pojawią się oficjalnie. Natomiast do końca 2018 r. powstanie wstępne sprawozdanie KE nt. skuteczności WPR, także w kontekście Brexit-u, zwiększonych potrzeb w zakresie obronności, bezpieczeństwa, uchodźców itd. Pani Dyrektor podkreśliła, że trzeba mocno uzasadniać wartość dodaną WPR oraz konieczność utrzymania tej polityki w zbliżonym budżecie do obecnego. Natomiast do końca 2021 roku pojawi się kolejne sprawozdanie KE, tym razem ostateczne, dotyczące okresu programowania 2014-2020. Pani Dyrektor zaznaczyła, że dyskusji na temat przyszłości nie ułatwia brak ram finansowych.

W dalszej części prezentacji Pani Dyrektor przedstawiła przyszłość rolnictwa i produkcji żywności według KE. Istotne jest ukierunkowanie WPR w kolejnym okresie na środowisko i klimat, odporny sektor rolnictwa. Większy nacisk położony będzie również na innowacje, transfer wiedzy, łączenie nauki z produkcją rolną oraz wzmacnianie społeczno-gospodarcze w strukturach wiejskich. Istotne będą również kwestie: bezpieczeństwa żywności, godziwego dochodu, wymiany pokoleń.

Pani Dyrektor w swoim wystąpieniu odniosła się również do zapisów komunikatu dotyczących podejścia LEADER, w których ujęte są dwa ważne zdania: „oddolne, realizowane na szczeblu lokalnym podejście LEADER okazało się skutecznym sposobem budowania lokalnego potencjału, a także wspierania włączenia społecznego, ograniczania ubóstwa i tworzenia miejsc pracy w lokalnej gospodarce. Aby w pełni uruchomić potencjał obszarów wiejskich, należy zapewnić lepszą synergię i koordynację działań z władzami samorządowymi i lokalnymi agencjami”. Komunikat jest dokumentem ogólnym, istotne jest to, że zmieni się sposób wdrażania WPR. Pozostaną dwa filary, ale każde państwo członkowskie musi przedstawić Krajowy Plan Strategiczny WPR, w którym zostanie zawarte podejście do filaru I i II WPR. Nowy model wdrażania WPR przewiduje tylko plany strategiczne WPR przygotowane przez państwa członkowskie, które będą akceptowane przez KE. Plany te mają uwzględniać krajowe uwarunkowania, będzie również większa odpowiedzialność Państw za realizację celów na poziomie beneficjenta. W nowym okresie nie zakłada się PROW-u.

Pan Przewodniczący Witold Magryś zadał pytanie Pani Dyrektor o aktualną relację tych dwóch filarów w resorcie. Podkreślił, że w poprzednim okresie programowania drugi filar był obszarem, który został uszkodzony. Czy wypracowane jest już stanowisko resortu na ten temat?

Pani Joanna Gierulska odpowiedziała, że bez wiedzy na temat środków ciężko jest „dzielić skórę na niedźwiedziu”, dodała jednak, że będą możliwe transfery pomiędzy filarami, a komisja być może zniesie procentowe ograniczenie oraz znacznie uprości rozporządzenia unijne, w których nie będzie takich szczegółów, jakie są obecnie. Zakłada się natomiast ukierunkowanie instrumentów na rezultaty w zakresie realizacji celów UE.

W kontekście podejścia LEADER może pojawić się problem. Pani Dyrektor zaznaczyła, że jeśli założeniem jest stworzenie planu strategicznego, który ma obejmować I i II filar, a jednocześnie LEADER będzie częścią II filaru WPR, to w przypadku finansowania z innych funduszy, istnieje ryzyko, że przy przyłączeniu LEADER-a do WPR-owskiego planu strategicznego wystąpi niespójność z innym planem, który będzie przygotowany dla Polityki Spójności. W tej chwili Polska jest w bardzo trudnym okresie programowania wdrażając

LEADER-a wielofunduszowo, gdzie sporo wysiłku włożono w dostosowanie się do obecnego modelu. Pani Dyrektor podkreśliła, iż KE dysponuje wieloma dokumentami zawierającymi analizę dotychczasowych doświadczeń i problemów krajów członkowskich związanych z wdrażaniem podejścia LEADER i wykorzysta je w prowadzonych pracach przygotowawczych do nowego okresu programowania.

Wspomniała także o planowanym Ogólnopolskim Forum LGD w Supraślu i jego znaczeniu w dyskusji oraz o przedstawieniu wstępnego stanowiska resortu jeśli chodzi o RLKS w przyszłości. Wspomniała również o bardzo ciekawym mechanizmie Rural Proofing – weryfikowania wpływu innych polityk na rozwój obszarów wiejskich.

W prezentacji Pani Dyrektor odniosła się również do aktualnych priorytetów MRiRW – głównym z nich jest zakończenie obecnej perspektywy.

Ad.3 Głos zabrał pan Łukasz Tomczak, Naczelnik Wydziału Rozwoju Terytorialnego, MRiRW i omówił aktualny stan wdrożenia podejścia LEADER/RLKS w Polsce. Przedstawił szczegółowo wdrażanie LSR (19.2) wg stanu na 18.02.2018, w tym w podziale na województwa, wnioski o przyznanie pomocy wg stanu na 31.01.2018, projekty grantowe, projekty własne LGD, projekty współpracy (19.3). Odniósł się także do dynamiki we wdrażaniu podejścia LEADER.

Omówił również projektowane zmiany legislacyjne w trzech aktach prawnych: ustawie o RLKS, rozporządzeniu 19.2, rozporządzeniu 19.3 oraz przyczyny zmian w tych dokumentach.

Podczas wystąpienia przedstawiciela resortu wywiązała się dyskusja na temat warunku otrzymywania środków finansowych na podstawie związku beneficjenta z obszarem LSR - miejscem wykonywania działalności gospodarczej i miejscem zamieszkania przedsiębiorcy.

Głos zabrała pani Joanna Sokólska przedstawiciel sieci regionalnej LGD woj. podlaskiego, która wyraziła zdanie, że ważnym jest aby beneficjentami LGD byli mieszkańcy obszaru działania grupy. Jeżeli MRiRW nie zadba o to na poziomie rozporządzenia, to LGD będą miały z tą kwestią spory problem. Podkreśliła, że LGD Puszcza Knyszyńska ma dużo beneficjentów będących z różnych województw, którzy usiłują udowodnić, że będą prowadzić działalność przedsiębiorczą na terenie LGD.

Głos zabrał pan Ireneusz Kamiński, ekspert sieci FARNET, który zaznaczył, że fakt prowadzenia działalności na obszarze LGD nie musi jeszcze oznaczać korzyści dla tego terenu, trzeba szczególną uwagę zwrócić na tworzenie miejsc pracy oraz płacenie podatków na danym obszarze.

W dyskusji udział wzięła również Pani Jolanta Pęgowska przedstawiciel sieci regionalnej LGD woj. łódzkiego, która podała konkretne przykłady obejścia przez beneficjenta tej kwestii. Podkreśliła, że kryterium związku beneficjenta z obszarem LSR nie pomogło w rozwiązywaniu wielu zaistniałych problemów.

Następnie głos zabrał Pan Tomasz Piłat przedstawiciel sieci regionalnej LGD w woj. warmińsko-mazurskim podając kolejne przykłady działań beneficjentów, podejmowanych w celu wykazania miejsca działalności gospodarczej na danym terenie. Pan Piłat odniósł się także do tego, iż najprostszym rozwiązaniem tej sytuacji jest weryfikacja czy beneficjent opłaca składki ZUS jeżeli chce otrzymać środki finansowe na danym terenie. Podkreślił, iż większym problemem jest miejsce zamieszkania, które nie oznacza miejsca meldunku, a potwierdzenie zamieszkania nie wystawia gmina, która stwierdza tylko i wyłącznie meldunek.

Pani Dyrektor Joanna Gierulska powiedziała, że jeżeli ta kwestia według LGD może być problemem, to grupy powinny przekazać do resortu swoje stanowisko na ten temat.

Z kolei Pani Mirosława Mochocka Zastępca Dyrektora ŚBRR wyraziła pogląd, że w tym zakresie zmiana jest niepotrzebna, skoro istnieje możliwość zarejestrowania miejsca prowadzenia działalności gospodarczej gdziekolwiek, to beneficjent musi pokazać dowody prowadzenia swojej działalności lub zamieszkania na danym obszarze.

Pan Andrzej Gembara przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Woj. Lubuskiego zadał pytanie dotyczące tzw. „ulgi na start”, jeżeli na pierwszym etapie składania wniosku nie będzie wymagany dokument z ZUS-u w związku z tym czy będziemy obligowali beneficjenta do dostarczenia dokumentu w późniejszym terminie wraz z wnioskiem o płatność za pół roku?

Pan Łukasz Tomczak podkreślił, że dokument nie będzie wymagany na etapie wniosku o płatność. Pani Dyrektor Joanna Gierulska dopowiedziała, że zgodnie z postanowieniami podpisanej umowy beneficjent będzie musiał dostarczyć dokument „w tak zwanym międzyczasie”, a jeśli nie dostarczy to jest to powód do zwrotu i windykacji.

Pani Mirosława Mochocka wyraziła pogląd, że płatność trzeba odroczyć do momentu, kiedy beneficjent faktycznie zostanie zarejestrowany, kiedy zacznie opłacać składki ZUS i to powinien być warunek drugiej transzy.

Pan Łukasz Tomczak odpowiedział, że projekt rozporządzenia będzie pod tym kątem oszczędny. Warunek w pierwszej transzy nie musi być spełniony przez tego kto korzysta z tej ulgi oraz w ramach dodatkowego przepisu umowa będzie zmodyfikowana i doprecyzowana w tym zakresie.

Pani Joanna Gierulska zaznaczyła, że na prośbę LGD-ów można to uczynić warunkiem drugiej transzy, należy to jednak zgłosić jako uwagę, ponieważ obecnie przepis tego nie przewiduje.

Następnie Pan Łukasz Tomczak omówił dalszą część swojej prezentacji odnosząc się do zakresu zmian rozporządzenia 19.3.

Pani Bożena Pełdiak zastępca przedstawiciela LGD woj. dolnośląskiego zadała pytanie: czy koszty kwalifikowalne nie przekraczające 5 000 euro w ramach racjonalności kosztów przed zmianą rozporządzenia unijnego 809/2014, dotyczą projektów grantowych?

Pan Łukasz Tomczak odpowiedział, że resort dopytywał czy to dotyczy poszczególnych kosztów czy sum, i dostaliśmy odpowiedź, że odnosi się to do sum.

Następnie Pani Pełdiak zapytała czy nie można tego przełożyć na poszczególne projekty grantowe?

Pan Łukasz Tomczak odpowiedział, że projekt grantowy nie jest operacją a zadanie nie wpisuje się w te koszty.

Pani Joanna Gierulska dodała, że Polska skrytykowała obydwie propozycje KE: zmiany stawki wsparcia do 30% oraz stawki kosztów kwalifikowalnych nie przekraczających 5 000 euro. Zmiany nie odzwierciedlają tego o co Polska postulowała.

Ad.4 Prezentację na temat konsekwencji zmian w przepisach dot. konkurencyjnego trybu wyboru wykonawców w ramach realizacji operacji w PROW 2014-2020 przedstawiła Pani Renata Flis, Naczelnik Wydziału Procedur i Koordynacji Kontroli w MRiRW.

Pytanie do prezentacji Pani Flis zadała Pani Katarzyna Jórka z Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich. Jeżeli beneficjent może zawrzeć umowę na wykonanie określonego zadania

z wybranym wykonawcą, niepowiązany osobowo lub kapitałowo, to jak traktujemy zapisy załącznika nr. 1 do traktatu KE, który bardzo szczegółowo mówi na czym polega powiązanie osobowe i kapitałowe?

Pani Renata Flis, odpowiedziała, że wszystkiego rodzaju powiązania osobowe lub kapitałowe określone są w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2017 r. poz. 562, z późn. zm.). Obowiązuje katalog zamknięty, wykonawca powinien spełniać wymagania uwzględnione w ustawie i wystarczy sporządzenie oświadczenia o braku powiązań.

Głos zabrała pani Mirosława Mochocka, która zaznaczyła, że problematyczna może być kwestia różnego podejścia w województwach do konkurencyjnego trybu wyboru wykonawców wg. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2018 r. w sprawie wyboru wykonawców zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji oraz warunków dokonywania zmniejszeń kwot pomocy oraz pomocy technicznej (Dz. U. poz. 396). Istnieją zapisy, na mocy których nowe i stare rozporządzenie inaczej stawia wymogi, np. kosztorysy złożone odpowiednio wcześniej przed zamówieniem. I tu pojawia się pytanie, czy należy wyjść naprzeciw beneficjentowi, umożliwić skorzystanie z nowych, lepszych przepisów? Dodatkowo czy sankcje z nowego rozporządzenia stosujemy do starych zapisów ustawy? A co w przypadku, gdy beneficjent nie mógł się dostosować do starych zapisów ustawy? Przecież nie można w tym przypadku stosować sankcji? Czy sporządzenie notatki w tej sytuacji będzie wystarczające? Nasuwają się pewne wątpliwości wynikające z braku przepisów przejściowych, które nie stawiają granicy pomiędzy starą a nową ustawą.

Pani Renata Flis, odpowiedziała, że przepisy przejściowe w rozporządzeniu nie mogą dotyczyć przepisów w ustawie, przepisy przejściowe w rozporządzeniu dotyczą przepisów rozporządzenia. Przepisy przejściowe w ustawie dotyczą przepisów wprowadzanych tą ustawą. Przepisy przejściowe dotyczące terminu w jakim należy dokonywać ustalenia wartości zadania są określone w ustawie. Ponieważ wprowadziła je ustawa z tego roku, to przepis przejściowy, artykuł 8, ustęp 2, mówi o tym, że w brzmieniu dotychczasowym stosuje się te przepisy w odniesieniu do tych postępowań, dla których udostępnienie zapytania ofertowego nastąpiło przed dniem wejścia w życie nowelizacji ustawy i w wyniku których przed tym dniem nie została zawarta umowa z wybranym wykonawcą.

Pani Mirosława Mochocka dodała, że problemem jest brak procedury i narzędzi w tym kart weryfikacji do oceniania na zasadach według nowego rozporządzenia. Pracownicy oceniają wnioski na starych kartach weryfikacji, gdzie sankcje przypisane są do starych przepisów, Podkreśliła, że ważne jest, żeby oceniać projekty jednolicie w skali całego kraju.

Pani Joanna Gierulska podkreśliła, że przepisy ustawy są nadrzędne w stosunku do procedury. Do momentu zmian procedury wykorzystywać należy notatki, w których należy uwzględnić sposób postępowania podczas oceny projektu.

Głos zabrał Pan Krzysztof Kołodziejak z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, który zgodził się z panią Dyrektorką Gierulską o zasadności pisania notatek. Podkreślił, że samorzady nie po raz pierwszy spotykają się z taką sytuacją, dlatego też w części karty weryfikacji, gdzie jest miejsce na notatki należy wpisać informacje zgodnie z jakim przepisem postąpiono i jakie czynności wykonano. Pan Kołodziejak powiedział, że nowe procedury mają pojawić się z początkiem kwietnia br.

Następnie pan Wojciech Stanny przedstawiciel samorządu woj. warmińsko-mazurskiego poruszył temat przepisów przejściowych w kontekście zawartych umów o przyznanie pomocy

na podstawie starych przepisów i zadał pytanie czy umowy trzeba będzie aneksować? Zaznaczył, że UM Województwa Warmińsko-Mazurskiego obecnie wstrzymał podpisywanie umów, ponieważ w formularzu umowy ujęte są nieaktualne przepisy. Czy formularz umowy będzie zmieniany?

Pani Renata Flis poinformowała, że niektóre postanowienia umów nie będą wiążące dla beneficjenta w sytuacji, kiedy nie będą go już obowiązywały zasady określone w starych przepisach. Nie da się powiedzieć, że wszystkie umowy zawarte do tej pory należy aneksować, ponieważ nie ma obowiązku przeprowadzania postępowań dopiero po zawarciu umowy i może się okazać, że w ramach danej umowy beneficjent przeprowadził już wszystkie postępowania na podstawie dotychczasowych przepisów.

Głos zabrała pani Dorota Goetz przedstawiciel regionalnej sieci LGD woj. dolnośląskiego: czy w sytuacjach, gdy nie ma zmienionej karty weryfikacji oraz załącznika do oceny zgodności z PROW, a w dokumencie tym będzie musiała nastąpić zmiana, czy w tej sytuacji też wystarczy notatka? Jakie jest stanowisko samorządu biorąc pod uwagę fakt, że wnioskodawca może pójść do sądu w podobnych sytuacjach?

Z kolei Pan Marek Romaniec przedstawiciel LGD woj. wielkopolskiego poprosił o wyjaśnienie zaistniałego problemu. Obecnie LGD Krajna Złotowska realizuje projekt współpracy, do tej pory w trybie konkurencyjnym nie ogłosiła zapytania na Portalu Ogłoszeń ARiMR dla Wnioskodawców/Beneficjentów PROW 2014-2020, czy teraz grupa ma czekać na aneks do umowy, czy może to zapytanie nie czekając na aneks opublikować?

Pani Renata Flis odpowiedziała, że LGD nie musi czekać na zmianę umowy a realizując projekt stosuje obowiązujące przepisy.

W dalszej części dyskusji Pan Andrzej Gembara przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego woj. lubuskiego zapytał, czy na etapie wniosku o płatność należy sprawdzić, czy beneficjent zastosował konkurencyjny tryb wyboru wykonawców? W sytuacji gdy przedstawi fakturę na kwotę 110 tys. zł, to czy tylko ten dokument wystarczy do rozliczenia?

Pani Renata Flis odpowiedziała, że obowiązuje racjonalność na takiej samej zasadzie, jak do tej pory przy kwocie poniżej 20 tys. zł netto.

Pani Mirosława Mochocka zaznaczyła, że rozmowa dotyczy elementów oceny – racjonalności kosztów oraz konkurencyjności.

Pani Renata Flis dodała, że przeprowadzone postępowanie konkurencyjne może być wykorzystane do oceny racjonalności, ale są to odrębne elementy. Ocena racjonalności dokonywana jest zgodnie z przepisami unijnymi w każdym przypadku, każdego wniosku o przyznanie pomocy na etapie kontroli administracyjnej danego wniosku.

Pani Joanna Sokólska odniosła się do terminu ustalania wartości zadania, kiedy beneficjent unika podprogowości i kiedy ma przedstawić aktualny kosztorys? Jeżeli beneficjent na etapie składania wniosku o przyznanie pomocy w zestawieniu rzeczowo-finansowym i kosztorysach przedstawi kwotę powyżej 30 tys. euro, to czy w sytuacji gdy obecnie z kosztorysu otrzymuje sumę nie 110 tys. zł tylko powiedzmy 90 tys. zł to czy w tej sytuacji unika podprogowości? Drugie pytanie dotyczyło terminu sześciu miesięcy na ustalenie wartości zamówienia czy beneficjent musi przedstawiać aktualny kosztorys jeśli dokument stworzono 10 miesięcy wcześniej na etapie składania wniosku do LGD?

Pani Renata Flis odpowiedziała, że obowiązują takie same zasady jak w PZP. Termin ustalania wartości zadania ujętego w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji - nie wcześniej niż 3

miesiące / 6 miesięcy (roboty budowlane), jeżeli nadal aktualna jest ta wartość kosztu, która wcześniej została wskazana w dokumencie to należy sporządzić dokument potwierdzający aktualność tych kosztów. Jeżeli w zestawieniu rzeczowo-finansowym, które wcześniej zostało złożone, wartość zadania na dzień dzisiejszy według obowiązującego kursu, (przyjmując, że postępowania jeszcze nie rozpoczętego po przeliczeniu), nie przekracza 30 tys. euro to nie ma obowiązku stosowania zasady konkurencyjności.

Ad.5 W kolejnym punkcie Przewodniczący GTL odniósł się do prezentacji Pana Łukasza Tomczaka, w której zostały przedstawione liczby realizowanych projektów w tym kilka województw, w których nie złożono jeszcze w ogóle wniosków o przyznanie pomocy. Przewodniczący podkreślił, że wynika to z wielu względów, a konkretne przykłady i przyczyny postarają się przedstawić przedstawiciele województwa śląskiego. Przewodniczący zwrócił uwagę na fakt, że pierwszą Lokalną Grupą Działania w województwie śląskim, która zdecydowała się złożyć do Samorządu Województwa projekt grantowy, jest Lokalna Grupa Działania „Razem na wyżyny”. Przewodniczący przedstawił Edytę Bauć Dyrektora biura LGD i poprosił o zabranie głosu w temacie „Pierwszych doświadczeń z wdrażania projektów grantowych z perspektywy LGD”.

Pani Edyta Bauć rozpoczęła swoje wystąpienie od przedstawienia planu jaki przyjęto w 2015 r. Podkreśliła, że projekty grantowe miały być kontynuacją małych projektów, podstawą aktywizacji i budowania kapitału społecznego na obszarach wiejskich. Zakładano, że dla LGD będzie to podstawowe zadanie, w ramach którego LGD będzie współpracować z organizacjami pozarządowymi na zasadach większej decyzyjności. Pani Dyrektor zwróciła uwagę, że w województwie śląskim jest mała liczba projektów grantowych wpisana w LSR, dodatkowo wskazała na niski poziom wdrożenia środków na projekty grantowe w I kamieniu milowym, który dobiega końca. Podkreśliła, że problemem nadal mimo wszystko jest ograniczona decyzyjność LGD w zatwierdzaniu kosztów ponoszonych przez grantobiorców. Następnie przeszła do ilości LGD w województwie śląskim (14), przedstawiła kwotę na realizację 14 LSR (133 903 380 zł), łączną liczbę zaplanowanych projektów współpracy – 60. Kwotę łączną na realizację projektów grantowych (10 470 779 zł) oraz wartości projektów grantowych w całej kwocie przeznaczonych na realizację LSR w województwie śląskim (7,82 %). W dalszej części prezentacji pani Bauć odniosła się do problemów w realizacji projektów grantowych, które zależą od działań LGD i na które LGD może mieć wpływ. Przedstawiła także problemy w realizacji projektów wynikające z różnych źródeł między innymi z uwarunkowań prawnych. Końcowa część prezentacji została poświęcona propozycjom zmian usprawniających realizację projektów wynikających z dotychczasowego doświadczenia LGD w realizacji projektów w województwie śląskim.

Następnie głos zabrał pan Bartosz Góra Kierownik Referatu Wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, który przedstawił „Pierwsze doświadczenia z wdrażania projektów grantowych z perspektywy Samorządu Województwa”. Pan Bartosz Góra zaznaczył, że LGD-y złożyły dużo wniosków jednak w pierwszej kolejności wpłynęły wnioski dotyczące rozwoju przedsiębiorców, jeżeli natomiast chodzi o projekty grantowe to grupy się wstrzymały z ogłaszaniem konkursów. Po wielu rozmowach i dyskusjach pracowników Urzędu postanowiono w 2017 r. wyjść w z propozycją do LGD-ów, aby wspólnie prowadzić prace nad procedurami, tak by dokumenty były jednakowe dla wszystkich grup. Niestety nie udało się jednak opracować wspólnych dokumentów, wynika to ze specyfiki grup, każda grupa jest inna, ma różne cele zawarte w LSR. Dlatego też Urząd Marszałkowski podjął współpracę w zakresie tworzenia procedur z każdą grupą indywidualnie. Pan Góra stwierdził, iż obecnie jest 6 projektów grantowych złożonych przez 4 LGD. W kolejnej części wystąpienia Pan Góra skupił się na problemach, które związane są głównie z instytucjami, podmiotami, które chciałyby w ramach tych grantów aplikować

o środki. Odnosząc się do samej oceny projektów Pan Kierownik zaznaczył, że nie popiera zaproponowanej w prezentacji przez Panią Edytę Bauć zmiany polegającej na skróceniu okresu oceny projektów z czterech miesięcy do dwóch. Biorąc pod uwagę obszerny i rozbudowany charakter procedur grantowych, pracownicy UM, aby ocenić racjonalność kosztów i każdy projekt z osobna, potrzebują na to czasu, a ocena projektów grantowych nie jest jedynym zadaniem pracowników UM.

Problemem jak podkreślił Pan Góra jest także ocena wniosków przez LGD, które wychodzą z założenia, że jeżeli grupy nie zauważą wszystkich braków na etapie weryfikacji, to na pewno pracownicy UM zwrócą na to uwagę. Dlatego też Pan Góra zaznaczył aby LGD podczas weryfikacji wniosków postępowały zgodnie z przyjętymi procedurami, ponieważ jest to wspólna praca zarówno grup jak również UM i na każdym etapie weryfikacji projektu praca powinna zostać wykonana bez zastrzeżeń.

Pan Góra zwrócił uwagę na fakt, iż najważniejsze w ocenie projektów jest badanie racjonalności kosztów, konieczność poniesienia kosztów i racjonalność są to dwa różne obszary. Podważanie kosztów w ramach projektu, które są niezbędne do jego realizacji, to jest co innego niż badanie racjonalności, tak więc jeżeli samorząd będzie kwestionował czy dany koszt jest niezbędny do realizacji danej operacji to nie jest równoznaczne, że ten koszt nie jest racjonalny. Ważne jest zatem rozgraniczanie tych dwóch kwestii.

Jak podkreślił Pan Góra UM bada wnikliwie konieczność i racjonalność kosztów w ramach projektów. Zaznaczył, że należy pamiętać, iż odpowiedzialność końcowa związana z projektem grantowym leży po stronie LGD, która podpisuje umowę z samorządem województwa i to sama grupa, w tym zarząd odpowiada za projekt, a nie ostateczny beneficjent, który realizuje zadanie grantowe. Dlatego też UM dokładnie sprawdza poprawność i zgodność kosztów, tak aby zabezpieczyć LGD.

Przewodniczący Witold Magryś podsumował, iż w wielu przypadkach poziom obciążenia proceduralnego jest niewspółmierny do zakresu, do ilości pracy w ramach oceny projektów. Przewodniczący przypomniał, że dyskusje na temat wszelkich zmian były już podejmowane w gronie LGD wielokrotnie, jednak nie brakowało głosów, iż należy jednak realizować projekty grantowe zgodnie z obecnymi procedurami, niż wprowadzać modyfikacje, które spowodują konieczność kolejnych zmian na poziomie LGD, co wstrzymałoby i opóźniłoby proces realizacji projektów.

Następnie przewodniczący oddał głos Panu Tomaszowi Piłatowi, który odniósł się do realizacji projektów grantowych. Podkreślił, iż każda z LGD miała podobne podejście dzieląc granty na mniejsze projekty. Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Południowa Warmia” podzieliła projekty na: infrastrukturalne 50 tys., promocyjne 35 tys., archiwizacyjne 10 tys. Miało to na celu między innymi zwiększenie dostępności dla większej ilości organizacji jak również mniejszy projekt grantowy oznaczał, iż grantobiorca nie jest zmuszony finansować dużej kwoty projektu. LGD zgodnie z procedurą przeprowadziła warsztat refleksyjny podczas, którego został poruszony problem projektów grantowych. Postanowiono, że wartościowe będzie przeprowadzenie warsztatów pisania grantów w terenie. Obecnie rozważa się stworzenie wzorów wypełnionych projektów. Istnieje jednak obawa braku samodzielności beneficjentów przy realizacji projektów. Pan Piłat podkreślił, iż dużym problemem dla realizacji projektów grantowych są obszerne procedury. Zaznaczył, iż LGD „Południowa Warmia” jest ośrodkiem działań lokalnych i korzysta ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Fundacja udziela granty w kwocie do 6 tys. zł, natomiast przy ich realizacji, rozliczaniu nie ma żadnego problemu proceduralnego.

Następnie głos zabrala pani Bożena Pełdiak, która podkreśliła, że ideą projektów grantowych było wzmocnienie aktywizacji organizacji pozarządowych i pobudzenie ich do pracy. Na

początku LGD skierowało do organizacji małe granty po 6 250,00 zł. na realizację warsztatów. Patrząc jednak na lata praktyki w różnych programach nie tylko z funduszy UE i porównując liczbę projektów grantowych w ramach podejścia LEADER, to liczba złożonych wniosków do LGD „Kwiat Lnu” była niewielka. Pani Pełdiak zgodziła się ze stwierdzeniem, że projekty grantowe mają jeden zasadniczy problem jakim są obszerne, niejasne procedury. Dla przykładu Pani Pełdiak odniosła się do organizacji warsztatów fotograficznych, warsztatów szycia strojów ludowych, czy warsztatów ekologicznych. Dla wnioskodawcy okazuje się, że najważniejsze staje się posiadanie trzech ofert, a nie, kto ten warsztat będzie przeprowadzał. Dla porównania małe granty z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, z budżetów partycypacyjnych oraz ogłoszonych obecnie przez Urzędy Marszałkowskie z Funduszu Małych Projektów posiadają procedury, które są nieporównywalnie prostsze i bardziej przejrzyste.

Pan Łukasz Tomczak zauważył, iż z wielu wypowiedzi wynika, że problemem projektów grantowych jest obszerność dokumentów. Pan Tomczak zwrócił się z prośbą o podanie na jakim poziomie są wymagane liczne dokumenty. Podkreślił, że wniosek o przyznanie pomocy, instrukcja w zakresie projektów grantowych stworzona przez ARiMR nie są obszernymi dokumentami.

Pani Joanna Gierulska poprosiła o wskazanie na przykładzie Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, które zapisy w procedurach projektów grantowych są zdaniem LGD niepotrzebne, zbędne, utrudniające realizację. Pani Dyrektor podkreśliła także, że projekty grantowe były stworzone w jakimś celu, ale nie po to żeby zastąpić wszystkie inne projekty. Nigdy nie miały stanowić „lokomotywy” LSR-u, miały być jakimś dodatkiem, a nie głównym elementem realizacji, więc ich mała liczba nie stanowi problemem. Pani Dyrektor zaznaczyła również, że projekty grantowe nie są dla Jednostek Samorządu Terytorialnego. Wprowadzając granty nie chodziło o to, aby dać kolejne źródło finansowania dla JST.

Następnie Pani Dyrektor zwróciła się z pytaniem do uczestników posiedzenia na jakiej podstawie badając racjonalność kosztów żądają trzech ofert?

W dyskusji zabrał głos Piotr Sadłocha przedstawiciel LGD w woj. świętokrzyskim, który przyznał, że w styczniu 2017 roku uruchomiono nabór projektów grantowych i LGD-y zastanawiały się nad przyjęciem najlepszego rozwiązania w kwestii oceny projektów. Przepisy rozporządzenia nie określają ile czasu LGD może przeznaczyć na ocenę wniosku, więc podjęto decyzję, że razem z grantobiorcą na indywidualnych spotkaniach będzie przeprowadzana weryfikacja wniosku. Przyjęcie takiej ścieżki postępowania w weryfikacji wniosku przyspieszyło ocenę i tak już w marcu przekazano jeden wniosek do ŚBRR.

Pani Mirosława Mochocka Zastępca Dyrektora Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego podkreśliła, że jeżeli chodzi o badanie racjonalności to ŚBRR nie żąda 3 ofert, bo to zupełnie z niczego nie wynika. ŚBRR przyjęło takie zasady, że to co pracownik weryfikujący wniosek może ustalić samodzielnie to ustala, nie prosząc przy tym o wyjaśnienie grantobiorcy. W tym celu biuro korzysta z cenników produktów, usług ogólnodostępnych. Natomiast w przypadkach, gdy pracownik nie jest w stanie na podstawie dostępnych informacji zbadać racjonalność kosztów, beneficjent proszony jest o udokumentowanie na podstawie czego oszacował dany koszt. Jeżeli cena jest wyższa niż powszechnie przyjęto pracownik kwestionuje koszt. Odnosząc się do liczby projektów grantowych Pani Mochocka wskazała, iż ŚBRR zawarło 14 umów, w ramach jednej umowy maksymalnie jest 26 projektów. Rozpatrywanie wniosków przebiega płynnie, kluczem jest dobra współpraca z LGD w woj. świętokrzyskim. W większości grupy mają wspólne procedury i to znacznie ułatwia pracownikom ŚBRR proces oceny projektów. Pani Mochocka stwierdziła, że biuro przeprowadziło wiele spotkań z potencjalnymi grantobiorcami, natomiast w tej chwili nie ma potrzeby organizacji spotkań.

Pan Ireneusz Kamiński Ekspert Sieci FARNET zaznaczył, że rozbudowane procedury są problemem zarówno dla LGD jak i UM. Dodatkowo przyznał, że problemem projektów grantowych nie jest tylko biurokracja, ale również ogromna asymetryczność, co przypomina umowy bankowe, gdzie bank ma tylko prawa natomiast kredytobiorca nie ma żadnych. Podobnie jest w projektach grantowych wszystkie obowiązki i ryzyko jest po stronie LGD, natomiast ze strony UM są tylko wymagania i decyzje. Pan Kamiński zaznaczył, że nie ma współpracy i w ten sposób nie ma możliwości osiągnięcia celu jakim jest aktywizacja i rozwój obszarów wiejskich. Pan Kamiński podkreślił, że rozwój obszarów wiejskich zależy od aktywności ludzkiej i zwrócił uwagę na to, że obecny system wdrażania projektów grantowych osłabia tę aktywność. Niski procent realizacji projektów grantowych spowoduje problemy z wdrożeniem tej części LSR. Niektóre LGD, przechodzą z projektów grantowych na środki dla przedsiębiorstw, ponieważ wdrażanie ich jest prostsze, natomiast to nie zbuduje aktywności społeczności lokalnych, które będą rozwijać obszary wiejskie. Pan Kamiński zaproponował powrót do korzeni, póki jeszcze nie jest za późno. Jego zdaniem wykorzystując doświadczenia negatywne oraz dobre praktyki można poprawić system wdrażania projektów grantowych, na tyle żeby były w stanie wesprzeć aktywnych mieszkańców. W dalszej części wypowiedzi Pan Kamiński odniósł się do procesu tworzenia LSR-u przy okazji, którego przeprowadzono spotkania z mieszkańcami, którzy wykazywali się olbrzymim entuzjazmem, potencjałem oraz chęcią współpracy przy realizacji projektów. Natomiast jeśli chodzi o oddolne inicjatywy z czasem okazało się, iż część zaproponowanych mieszkańcom rozwiązań jest niemożliwa. Ponadto obecnie okazuje się, że ta część która formalnie jest możliwa, to jednak w praktyce stała się niewykonalna.

Przewodniczący Witold Magryś nie zgodził się ze stwierdzeniem Pani Dyrektor Joanny Gierulskiej, że LGD nie widziały znaczenia projektów grantowych. Może w wymiarze finansowym rzeczywiście nikt nie myślał, że to będą te wiodące projekty, natomiast z punktu widzenia aktywizacji i kapitału społecznego to były kluczowe i najważniejsze dla LGD projekty.

Pani Joanna Gierulska przypomniała uczestnikom posiedzenia, że od początku rozmów o projektach grantowych były ustalenia mówiące o tym, że resort reguluje jak najmniej na poziomie rozporządzeń, tak aby LGD miały możliwość sporządzenia własnych odpowiednich procedur. Pani Dyrektor podkreśliła, że nikt nie zmuszał LGD, by tworzyły obszerne procedury uzupełniania projektów grantowych. Zwróciła uwagę, iż wielokrotnie pojawiała się propozycja, aby zrobić procedurę w ramach GTL lub w ramach zespołu roboczego ds. proceduralnych związanych z wdrażaniem podejścia LEADER, natomiast nie podjęto tego zadania. Pani Dyrektor zapytała również uczestników posiedzenia, co ma być uproszczone na poziomie rozporządzeń w projektach grantowych, żeby było łatwiej.

Pani Dyrektor po raz kolejny przypomniała wstępne rozmowy o projektach grantowych kiedy to LGD były rozczarowane tym, że jednak odpowiedzialność będzie po ich stronie. Od początku była mowa, że w projektach grantowych, aby uciec przed systemem PROW-oskim, LGD musi wziąć za nie odpowiedzialność. Natomiast w jaki sposób LGD je proceduje to już leży po stronie grup i Pani Dyrektor wyraziła swoje rozczarowanie tak rozbudowanymi procedurami i ich złożonością.

Odnosząc się do racjonalności kosztów i uzasadnienia, Pani Dyrektor powiedziała, iż w historii wdrażania LEADER-a nigdy żadna kontrola nie wykazała kosztów nieracjonalnych, nieuzasadnionych, więc nie rozumie obaw LGD w kwestii zatwierdzania poniesionych kosztów. MRiRW ma kolejny audyt Komisji Europejskiej bez ustaleń, audyt Komisji w zakresie wdrażania LEADER-a z poprzedniego okresu także był bez ustaleń. Pani Dyrektor podkreśliła również, że w LEADER-ze nie było żadnych korekt finansowych.

Następnie Pan Bartosz Góra odniósł się do książek procedur zgodnie, z którymi pracownicy LGD weryfikują projekty grantowe. Podkreślił, iż UM nie wymaga tworzenia procedury, natomiast te obowiązujące mają ok. 5-6 stron plus załączniki: wniosek o przyznanie pomocy, umowa, wniosek o płatność, instrukcja, sprawozdanie, które faktycznie robią z procedury obszerny dokument. Problem jest w tym, że to LGD w procedurach uregulowały obostrzenia, które teraz można zmienić, dostosować, uprościć.

Pani Edyta Bauć podkreśliła, iż procedury wraz z załącznikami to są dokumenty, które pozwalają LGD łatwiej pracować. Dokumenty te zależą wyłącznie od LGD. Jeżeli natomiast chodzi o badanie racjonalności oraz kwalifikowalności kosztów, to LGD chciałoby, aby wszelkie wymogi był zawarte w piśmie stworzonym przez MRiRW.

Pani Joanna Gierulska podkreśliła, że od lat przypomina, jeżeli jest rozporządzenie to ono reguluje wszystko i pismo nie ma żadnego znaczenia, nie stanowi żadnej podstawy w sądzie, zatem wydaje się, że nie ma potrzeby tworzyć dodatkowego dokumentu, który nie będzie miał żadnej wartości.

Kolejno głos zabrał Pan Łukasz Poznaniak, przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego woj. Wielkopolskiego podkreślił, iż w procedurze stworzonej przez ARiMR, instrukcja do karty weryfikacji wniosku o przyznanie pomocy szeroko wyjaśnia badanie racjonalności. Ujęty jest również zapis o trzech ofertach niezbędnych w celu weryfikacji przedstawionych w projekcie kosztów. UM woj. wielkopolskiego w uwagach przekazanych do ARiMR wskazywał, aby ten zapis usunąć. Odpowiedź Agencji była jednoznaczna, zapis ten wynika z zaleceń audytowych z ostatniego okresu programowania i musi pozostać. Samorządy województw posiłkują się procedurą Agencji i stąd nadmierna dbałość, by tę racjonalność badać dokładnie. Wiele było też uwag przy kontrolach i audytach w UM, wskazujących, że Samorządy nie zachowują odpowiedniego śladu rewizyjnego z badania racjonalności i w konsekwencji są tworzone kolejne uwagi zawierane w pismach do grantobiorców o wskazanie racjonalności kosztu.

Następnie głos zabrał Krzysztof Kołodziejak przedstawiciel Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, który wyjaśnił, iż Agencja musi wykonywać przepisy rozporządzenia, przenieść je do procesu wdrażania. Dodatkowo wprowadza wszelkie rekomendacje, które wynikają z audytów w kwestii badania tego czy proces jest odpowiednio przygotowany pod kątem zapewnienia wszystkiego co wynika z przepisów. Pan Kołodziejak stwierdził, że jeżeli procedury przygotowane przez Agencję, przekazane do stosowania Samorządom są zbyt restrykcyjne, nie spełniają oczekiwań to Samorządy mają możliwość zgłaszania uwag, inicjowania zmiany do procedur.

Pan Przewodniczący Witold Magryś zaproponował, aby wystąpić do ARiMR z formalnym wnioskiem o zmianę procedury. Zaznaczył, aby tego tematu nie odkładać na kolejne spotkania. Podkreślił również, że dla niego wniosek z tej dyskusji jest jeden: każdy z podmiotów powinien zobaczyć swoje błędy, które były popełniane na każdym z etapów, a obecnie nie ma sensu rozstrzygać po której stronie leży wina. Zaznaczył, że uczestnicy posiedzenia doszli do wniosku, iż problem leży po stronie obowiązujących zapisów w procedurach ARiMR. Biorąc powyższe pod uwagę Pan Przewodniczący zwrócił się z pytaniem do Pani Dyrektor Gierulskiej o możliwość wystąpienia z formalnym wnioskiem do ARiMR o zmianę procedury.

Pani Dyrektor Joanna Gierulska zaznaczyła, że samorządy znają procedurę dokładnie i to one powinny wskazać konkretnie, co ich zdaniem jest utrudnieniem a nie wynika z przepisów, bo procedura co do zasady powinna tak naprawdę wykonywać przepis rozporządzenia i ewentualnie, jeżeli daje wskazówki, to też działać w granicach tego rozporządzenia.

Pani Dyrektor podkreśliła, że zastanawia się czy dobrym wyjściem jest zmiana procedury, bo wbrew pozorom nie jest to łatwe zadanie. Pani Dyrektor zwróciła uwagę na ważną kwestię: jedna zmiana w procedurze może nieść za sobą szereg zmian w innych dokumentach wdrożeniowych. Dodatkowo Pani Dyrektor przypomniała, iż procedury, które obowiązują, były tworzone w oparciu o konsultacje z samorządami, więc procedury to wspólny projekt i nie należy nikogo teraz wskazywać winnym obowiązującej sytuacji. Pani Dyrektor poprosiła także LGD, które realizują projekty grantowe i mają dobre praktyki o pochwalenie się i przekazanie konkretnych wskazówek innym grupom. Podkreśliła, że należy wykorzystywać KSOW i GTL żeby się tymi doświadczeniami wymieniać. Prośbę imienną skierowała do Pana Piotra Sadłocha przedstawiciela regionalnej sieci LGD woj. świętokrzyskiego, który następnie zabrał głos.

Pan Piotr Sadłocha zaznaczył, że LGD Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Świętokrzyskiej postępuje zgodnie z przepisami prawa. W poprzednim okresie programowania po zmianie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi „w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju objętego PROW 2007-2013”, jedyne zmiany jakie LGD dokonało w procedurach dotyczyły wzorów pism. Pozostawiono tylko jedno pismo dotyczące listy wybranych operacji ponieważ było ono punktowane przez samorząd. Natomiast obecnie w naszej procedurze nie mamy żadnego wzoru pism i to stanowczo ułatwia proces oceny wniosków.

Pan Paweł Czyszczoń, Dyrektor Wydziału Obszarów Wiejskich, przedstawiciel samorządu woj. Dolnośląskiego, zwrócił uwagę na wyolbrzymianie problemu badania racjonalności kosztów. Przywołał zarzut wymogu trzech ofert w procesie oceny racjonalności wydatków przez UM. Pan Dyrektor zaznaczył, patrząc z perspektywy instytucji wdrażającej, iż nie jest problemem dla LGD zweryfikować na obszarze działania grupy, czy dane koszty są racjonalne. Dużo trudniej natomiast jest urzędnikowi UM stwierdzić, czy przedstawione w projekcie koszty są racjonalne, czy koszty rzeczywiście odpowiadają realiom, które są na danym terenie. Dyrektor zaznaczył, że badanie racjonalności nie jest żadnym problemem biorąc pod uwagę fakt małej liczby projektów grantowych.

W dalszej części posiedzenia Pani Mirosława Mochocka przekazała informację niezwiązaną z małymi grantami ale bezpośrednio korespondującą z tematyką badania racjonalności kosztów. Odniosła się do kontroli jaką ŚBRR miało w zakresie wdrażania premii oraz limitów na premie, które ustalone były w LSR-ach. Podczas kontroli z Komisji Europejskiej padło pytanie dotyczące racjonalności wydatków. Ustalona była premia w kwocie 70 tys. zł na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez jedną z LGD. Kontrolerzy zadali pytanie: skąd wysokość takiej kwoty? Pracownicy ŚBRR zastanawiali się jak odpowiedzieć, uzasadnić powyższą kwotę, szukali między innymi potwierdzenia tej kwoty w LSR. Ostatecznie kontroler stwierdził „no cóż to jest 70 tys. zł” na rozpoczęcie działalności gospodarczej i na tym się skończyła dyskusja na ten temat.

Pani Dyrektor odniosła się także do kolejnego przykładu, mianowicie pracownicy ŚBRR próbowali podważyć zakup samochodu dostawczego w ramach działalności budowlanej. Pracownicy biura chcieli uznać zakup samochodu jako koszt nieracjonalny. Po czym beneficjent przedstawił ŚBRR interpretacje przepisów i uzasadnienie, że on będzie podwykonawcą i nie życzy sobie, żeby pracownicy biura wskazywali, co beneficjent może a czego nie może kupować w zakresie działalności gospodarczej. Beneficjent przyznał, że wie, co ma w zakresie swojej działalności i wie najlepiej czego potrzebuje, a nie pracownicy biura.

Następnie zabrał głos Piotr Łukasik przedstawiciel samorządu woj. mazowieckiego, który podkreślił, że jeżeli chodzi o procedury to znacznie łatwiej coś przeregulować niż uregulować.

Natomiast odnosząc się do oceny kosztów zaznaczył, że w pewnych przypadkach ocenę trzeba zindywidualizować. Są różne sposoby oceny kosztów, czasami jednak łatwiej jest, gdy beneficjent przedstawi 3 oferty niż jeżeli pracownicy UM mieliby badać wszystkie parametry danego kosztu. Dla przykładu podał sposób weryfikacji przez pracowników UM racjonalności kosztów promocji na facebooku w firmach, które podają kwoty takiej usługi określając najniższą cenę, natomiast górna granica takiego kosztu nie istnieje. Pan Łukasik zwrócił również uwagę na fakt, że za wnioski odpowiada zarówno beneficjent jak również osoby sprawdzające i są to publiczne środki. W związku z tym przedstawione we wniosku koszty muszą być uzasadnione, zwłaszcza te z nich, które nie są powszechnie znane.

Pani Katarzyna Jórka z Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich jako kolejna osoba nie zgodziła się ze stwierdzeniem, że małe granty nie mają znaczenia dla LSR-ów. Podkreśliła, że dużo się mówi o kapitale społecznym w ramach podejścia LEADER i nawet jeżeli małe granty w LSR-ach są ułamkiem procenta, to tak naprawdę jest to największa podstawa działalności grup z organizacjami pozarządowymi oraz mieszkańcami. Dlatego też LGD powinny bronić prostoty projektów grantowych oraz swoich relacji z beneficjentami.

Kontynuując obrady posiedzenia GTL Przewodniczący Witold Magryś zaproponował, aby na kolejnym posiedzeniu temat projektów grantowych był kontynuowany. Następnie skierował prośbę do Pana Piotra Sadłochy, przedstawiciela Regionalnych LGD w woj. świętokrzyskim, o przygotowanie wystąpienia na temat dobrych praktyk realizacji projektów grantowych.

Ad6. Pani Joanna Sokólska przedstawiła szczegółowe informacje na temat zaplanowanego „Forum Podlaskiej Sieci Lokalnych Grup Działania. Debata nt. przyszłości RLKS” w dniach 22 - 23 marca 2018 r w Supraślu.

Ad7. Przewodniczący Witold Magryś przedstawił propozycję uzupełnienia składu Zespołu ds. proceduralnych związanych z wdrażaniem podejścia LEADER działającego przy GTL. Dwóch dotychczasowych członków zespołu roboczego, wskazanych w Uchwale 5 w sprawie powołania zespołu roboczego z dnia 27 kwietnia 2017 r., przestało pełnić funkcję przedstawicieli LGD z terenu województw wielkopolskiego i podkarpackiego w GTL. Nowa Uchwała będzie zawierała wskazanie dwóch nowych osób na miejsce tych osób, które przestały pełnić swoją funkcję oraz modyfikację zapisu uchwały tak, aby członkami zespołu mogły być osoby, nie tylko z ramienia LGD ale także te, które są przedstawicielami organizacji, reprezentujących lub zrzeszających LGD i są członkami GTL. W tej sytuacji Pani Katarzyna Jórka mogłaby dalej pracować w zespole w nowej roli jako przedstawiciel FAOW-u. Natomiast na miejsce Pana Marka Misiury, Przewodniczący zaproponował wyznaczenie nowego przedstawiciela i tym samym zwrócił się do uczestników posiedzenia o zgłaszanie kandydatur.

Pan Piotr Sadłocha zgłosił Pana Tomasza Piłata, przedstawiciela sieci regionalnej LGD woj. warmińsko-mazurskiego. Zarówno Pani Katarzyna Jórka jak również Pan Tomasz Piłat wyrazili zgodę na pracę w zespole.

Przewodniczący zaproponował podjęcie w tym temacie uchwały nr 8 w trybie obiegowym.

W kwestii ustalenia planu pracy w roku bieżącym Przewodniczący zaproponował kolejne spotkanie GTL w czerwcu i poruszenie na nim m.in. tematyki dobrych praktyk w projektach grantowych na przykładzie województwa świętokrzyskiego, jak również pierwszych komunikatów KE dot. projektu kolejnego, wieloletniego budżetu UE. Zaproponowano również temat na planowane posiedzenie w drugiej połowie 2018 r. - LGD jako animator społeczności lokalnej.

Ad.8 W punkcie wolne głosy i wnioski Pan Witold Magryś przedstawił propozycje kolejnej uchwały nr 9 dotyczącej zaopiniowania zmian w Planie operacyjnym KSOW na lata 2016-2017

dla działania „*Szkolenia i działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla Lokalnych Grup Działania, w tym zapewnienie pomocy technicznej w zakresie współpracy międzyterytorialnej i transnarodowej*”. Zmiany w planie dotyczą korekt finansowych, które powstały m.in. z uwagi na rozstrzygnięcia przetargowe. Uchwała nr 9 zostanie podjęta w trybie obiegowym.

Przewodniczący dodał, iż w jednej korespondencji sekretarz GTL prześle projekty dwóch uchwał nr 8 i nr 9 z prośbą o głosowanie.

Pani Katarzyna Jórge poinformowała uczestników posiedzenia i zaprosiła do udziału w dwóch planowanych do realizacji projektach. Pierwszy z nich dotyczy wzmocnienia umiejętności animatora LGD, natomiast kolejny stanowienia prawa na wsi.

Wolny wniosek złożył Marek Romaniec przedstawiciel woj. wielkopolskiego, aby wspólnie zastanowić się nad problemem jakim jest płynność finansowa organizacji na wsi. LGD Krajna Złotowska przygotowała zestawienie problemów płynności finansowych organizacji ze względu na poddziałanie 19.4. Wiadomo, że 4 organizacje w województwie wielkopolskim w lipcu br. stracą płynność. Pan Romaniec zaproponował, aby wspólnie zastanowić się jak w tej sytuacji postępować, ponieważ obecnie realizacja wniosków o płatność jest wstrzymana z powodu braku finansowania.

Przewodniczący powiedział, że ten temat może zostać podjęty na kolejnym posiedzeniu.

Ad.9. Przewodniczący Witold Magryś zakończył posiedzenie GTL

Wnioski i ustalenia z posiedzenia:

1. Przyjęcie w trybie obiegowym uchwały nr 8 Grupy Tematycznej ds. podejścia LEADER działającej przy Grupie Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w sprawie zmiany treści uchwały nr 5 z dnia 27 kwietnia 2017 r. dot. powołania zespołu roboczego ds. proceduralnych związanych z wdrażaniem podejścia LEADER.
2. Przyjęcie w trybie obiegowym uchwały nr 9 Grupy Tematycznej ds. podejścia LEADER działającej przy Grupie Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w sprawie zaopiniowania zmian w Planie operacyjnym KSOW na lata 2016-2017 dla działania „*Szkolenia i działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla Lokalnych Grup Działania, w tym zapewnienie pomocy technicznej w zakresie współpracy międzyterytorialnej i transnarodowej*”.

Załączniki:

1. Lista obecności

Sporządziła: Karolina Cygan